Hällefors hunden
Årgång 06 nr 3

Innehåll

Tidningsredaktionen 2
Styrelsen 2
Ledaren 3
Knäledsproblem hos hund, del 1 . 5
Hälleforsar en jakt/levnads 11
Glädjeämnen och sorgeämnen ... 14
Efterlysning 18
Knäledsproblem hos hund, del 2 19
Från Kassören 26
Hundar med humor 26
Hällekryss 27

Glädje och sorg

Vintermotion

Styrelsen

Ordföranden (aveslråd) Leif Gulin
Silvägen 7
860 30 Sörberge
Tel: 060-578743
epost:leif.gulin@sca.com

Kassör: (ledamot) Bo Tobiasson
Lärkstigen 11
918 31 Sävar
Tel:090-508 10
epost: tobiasson.bo@telia.com

Ledamot Wåge Lundgrehn
Marsjö Storegård 3
340 12 Annerstad
Tel.0372-23008
070-5240875
epost: lundgrehn@minpost.nu

Register-hållare Sekreterare (avelsråd) Jan-Erik Bjermkvist
Lögdö 4171
860 33 Bergeforsen
Tel: 060-80420
epost: jbje.bjermkvist@spray.se

Ledamot: Kent Lindgren
Rödögården 1647
835 92 Krokom
Tel: 063-34380
epost: kentlindgren@bredband.net

Suppleant Jörgen Markusson
Nybyvägen 4
830 30 Lit
Tel: 0642-510 77
epost: jorgen.marcusson@zednet.nu

Suppleant Märit Truuts
Ruskemåla gård 306
382 91 Nybro
0481-12112
epost: marit.truuts@halleforshunden.org

Tidningsredaktionen

Då var det dags för ett nytt nummer av vår medlemstidning. I detta nummer fokuseras innehållet på hundens anatomi, knäledsproblem samt ärftlighet av sjukdomar. Vi har även fått med lite artiklar från våra medlemmar vilket är mycket roligt. Vi vill gärna se fler skribenter. Fatta pennan och skriv, skicka resultatet till Jan-Erik eller mig!

/Märit

Jan-Erik Bjermkvist (uppgiftsinsamlare)
Lögdö 4171
860 33 Bergeforsen
Tel: 060-80420
email:jbje.bjermkvist@spray.se

Märit Truuts (formgivning)
Ruskemåla gård 306
382 91 Nybro
Tel: 0481-12112
email: marit.truuts@halleforshunden.org

http://www.halleforshunden.org

Ledaren

Knack, knack! Snart står tomten utanför dörren och vill komma in. Förhoppningsvis har han då med sig många och stora paket fyllda med goda och trevliga jaktminnen.

En lång jaktsäsong brukar ju innehålla både bättre och sämre jaktdagar. Ena gången kan det vara ett lyckat avslut efter ett långt och duktigt hundarbete medan nästa kan vara en utdragen, innehållslös väntan i blåst och snöglopp. Med tiden bleknar även de mindre lyckade jaktupplevelserna bort och ofta kan de då få ett både förlåtande och försonande skimmer över sig.

För min egen del är hundens arbete helt avgörande för hur jaktdagen upplevs. Dagar tillsammans med en jakt och arbetsvillig hund känns alltid bra, oavsett ev. strapatser och resultat. Det motsatta gäller för dagar i skogen med en jakt och arbetsovillig hund, de blir bara långa, frustrerande och pinofyllda. Känslor jag tror att jag delar med många andra som jagar med hundar.

Hur undviker man då i möjligaste mån det senare?

Valet av valp är givetvis viktigt. När jag väljer min valp så fastlägger jag också en del av de förutsättningar som jag senare har att arbeta med. Den hund jag jagar med är ju inget annat än kombinationen av det genetiska material den är född med och den miljöpåverkan detta material har utsatts för. Den ena delen, de miljöeffekter som valpen kommer att utsättas för har jag själv möjligheten att vara med om att påverka. Den andra, valpens genetiska uppsättning är däremot resultatet av uppfödarens val, förutsättningarna är redan givna då valpen kommer i min ägo.

Om jag liknar det med en husbyggnation, så är det att ritningen och konstruktionen är bestämd (genomet) och att valet av byggnadsmaterial är gjord (proteinsyntesen). Min inverkan på husbygget ligger i att delvis kunna påverka hur byggnadsmaterialet kommer till användning och dessutom i hur hög grad (miljön).

Det är därför viktigt att uppfödare och avelsråd som har ansvaret för att rasens genetiska variation nyttjas på bästa sätt, särskilt beaktar de mål som anges i avelsstrategin (RAS).

Gunilla med Karr och Rya

För att det skall kunna ske så måste hundarna dokumenteras med avseende på hälsa, mentalitet, typ och jaktförmåga. Att dokumentationen omfattar ett så stort antal individer som möjligt är vårt gemensamma ansvar – **ALLA VI SOM ÄGER OCH JAGAR MED HÄLLEFORSHUNDAR MÅSTE HJÄLPA TILL!**

Utan en sådan kännedom är risken stor att färre hundar brukas i avel och därmed följande fara för förlust av gener.

Ett problem för vår ras, liksom för andra numerärt små raser, är att den effektiva avelsbasen är liten. Vår ambition är därför att använda så många hundar som möjligt i avel, givetvis under den förutsättningen att de krav som klubben ställer på sina avelsdjur är uppfyllda, d.v.s. att det finns en godkänd dokumentation.

Uppfödare som bedriver avel med hundar som inte uppfyller våra krav och, som i ett känt fall, dessutom upprepar parningar där det förekommer allvarliga ärftliga sjukdomar kan vara förödande för en till antalet liten ras. Köp därför aldrig en valp där du inte har god kännedom/dokumentation om föräldradjuren. Ett gott råd kan vara att du får kontakten med uppfödaren via klubbens valpförmedling.

Den här ledaren skriver jag en fredagseftermiddag andra veckan in i december. Det småregnar ute och gräsmattan lyser grön. Den stora mängd snö som föll i oktober och omöjliggjorde all vidare jakt med hund i inlandet är här utefter norrlandskusten helt borta. Det kan därför bli ännu en jaktdag imorgon. Dagarna är korta, men därute i hundgården står det en ung hane som är inne på sin andra jaktsäsong så ännu dröjer det nog en tid innan vi båda anser att årets älgjakt skall avslutas.

Som vanligt vill jag uppmana alla att utnyttja den jakttid som finns kvar. Hundarna far väl av det. Dessutom brukar jag påminna om att hundarna inte skall glömmas bort under vinterhalvåret. Nästa jaktsäsong grundläggs under vintern/våren för både hundar och hundförare.

Slutligen så önskar jag er alla en **FORTSATT GOD JAKT OCH EN GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR:**

Leif

Nalle på språng i snön

Knäledsproblem hos hund, del 1

Ett flertal av Doggy-Rapports läsare har ställt frågor om knäledsproblem hos hund. Veterinär OLE FRYKMAN redogör inledningsvis för hur hundens knä är uppbyggt. Därefter beskriver han en ny metod att behandla korsbandsskador, ett problem som är vanligt förekommande på hundar idag.

Anatomi

Knäleden är en av kroppens mest komplicerade leder. Den rör sig i enbart ett plan, det vill säga framåt och bakåt, och med ett rörelseomfång på cirka 140 grader. Den normala ”ståvinkeln” kan variera från ras till ras. Knäleden består egentligen av tre leder:

• Femorotibialleden, leden mellan lårben (femur) och skenben (tibia)

• Femoropatellarleden, leden mellan lårben och knäskål (patella)

• Tibiofibularleden, leden mellan övre delen på vadbenet (fibula) och övre delen på skenbenet. Det är de två förstnämnda som är de funktionella ledavdelningarna.

Lårbenets nedre ledyta är uppbyggd av två benåsar (kondyler) och en mellanliggande fåra. I denna fåra löper knäskålen. Femurkondylerna är rundade och ledar nedåt mot tibiaplatån, vilket är skenbenets övre ledyta. Ledytorna är täckta av ledbrosk, så kallat hyalint brosk, som ger ledytorna en relativt låg friktion mot varandra.

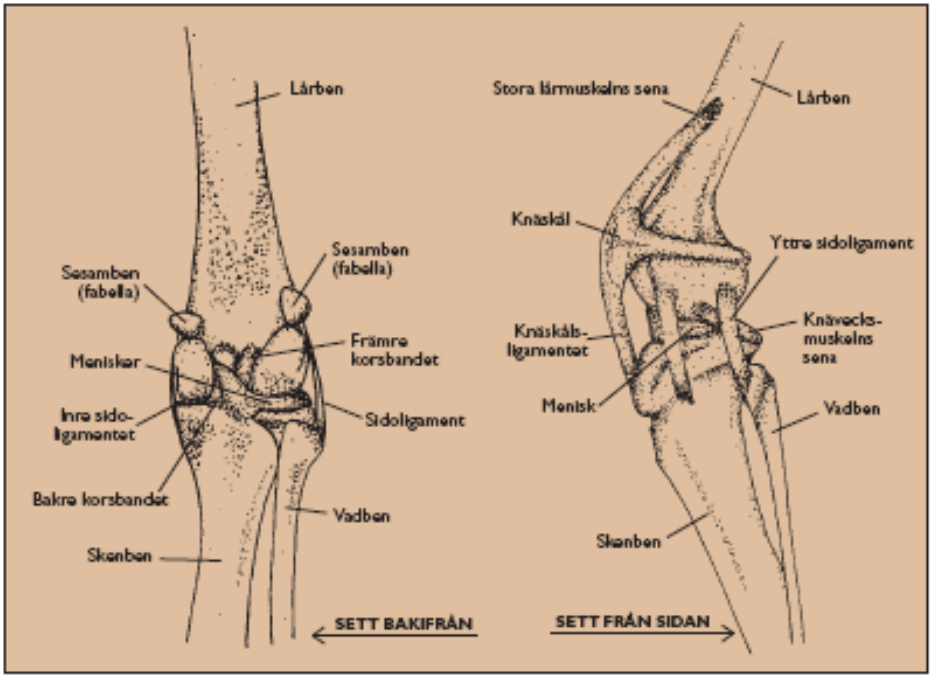

Knäledens uppbyggnad sedd bikifrån (till vänster) och från sidan (till höger) Illustration Lisbeth Karlsson

Leden är helt beroende av yttre stabiliserande strukturer för att fungera. Skelettdelarna har i sig ingen egen stabilitet, jämfört med till exempel höftleden, där höftledskulan delvis stabiliseras av ledskålen.

Knäleden har ett inre (medialt) och ett yttre (lateralt) sidoligament (kollateralligament) som stabiliserar leden i sidled.

Knäskålen har ett övre fäste mot de stora lårmusklerna (quadriceps), vilka är mycket viktiga för en normal knäledsfunktion, och ett nedre fäste mot det så kallade raka ligamentet (patellarligamentet). Det sistnämnda fäster i sin tur på skenbenets framkant. Dessutom har knäskålen åt sidorna utgående ligament som fäster på fabellorna, vilket är små ben belägna på nedre lårbenets bakkant. På dessa ben fäster även den stora vadmuskeln (gastrocnemius). Alla dessa strukturer som utgår från knäskålen bidrar till knäledens stabilitet.

Inuti knäleden, i fåran mellan kondylerna, finns två korsband som, precis som namnet antyder, går i kors. Främre korsbandet fäster i tibiaplatåns framkant och i bakkanten på lårbenets yttre femurkondyls insida. Bakre korsbandet fäster i framkanten i fåran mellan kondylerna samt i bakkanten på tibiaplatåns bakre, inre del. Korsbandens funktion är att förhindra glidrörelser framåt/bakåt mellan lårbenet och skenbenet samt att förhindra en för stor inbördes rotation mellan ledytorna.

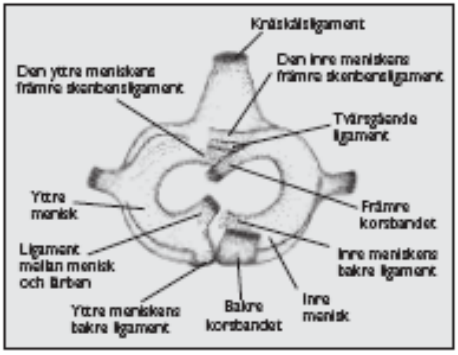

Illustrationen visar meniskens och ligamentets placering i knäleden sedd uppifrån

I ledspalten mellan lårben och skenben finns två menisker. Dessa är broskliknande, halvmånformade strukturer med en stötdämpande och friktionshämmande funktion. De bidrar även till ledens stabilitet.

Som tidigare nämnts är en väl utvecklad muskulatur mycket viktig för en normal knäledsfunktion och en stabil led.De stora lårmusklerna drar underbenet framåt via knäskålen och dess ligament. För en biomekaniskt normal knäledsfunktion krävs både väl utvecklade ”sträckare” och ”böjare” (extensorer respektive flexorer). Som namnet säger sträcker eller böjer dessa muskler knäleden och svarar även för att belastningen mot marken blir tillfredsställande. Sträckare sitter i regel på framsidan av benet och böjare på baksidan, men det finns undantag.

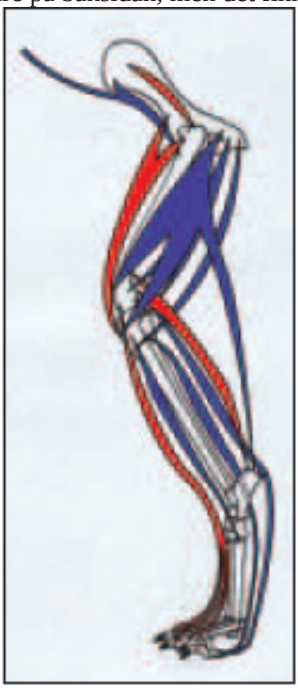

De rödmarkerade musklerna sträcker knäleden medan den blåmarkerade böjer den

Samspelet mellan muskler som sträcker respektive böjer är grunden för en normal rörelse. Detta styrs från centrala nervsystemet, det vill säga från hjärna och ryggmärg. För att dessa överordnade centra skall kunna ge korrekta nervimpulser fordras information om benets läge och graden av spänning i musklerna. Detta uppnås via ett stort antal receptorer (signalmottagare) i muskler, senor och ligament. Receptorerna skickar kontinuerligt information till centrala nervsystemet. På detta sätt kan individen stå och gå utan att kontinuerligt tänka på varje moment.

Knäleden omges av en ledkapsel, vilken också bidrar till stabiliteten. Ledkapseln består av två skilda strukturer. Den inre delen, som vetter mot ledens insida, är ett membran (synovialmembran) som producerar ledvätska (synovia) och även ansvarar för ledens immunförsvar. Ledvätskan smörjer leden och minskar friktionen mellan broskytorna. I membranet finns också kärl och nerver. Det är från dessa nerver som smärta utlöses vid ledskador. Ledbrosket har varken nerver eller kärl och får hela sin näringsförsörjning via ledvätskan.

Ledkapselns yttre struktur består av en mera stabil bindväv (fibrös kapsel) som i högre grad bidrar till ledens stabilitet jämfört med synovialmembranet. Här finns också nerver och kärl samt rikligt med receptorer. Ledkapseln fäster mot skelettet ovanför och nedanför ledens plan.

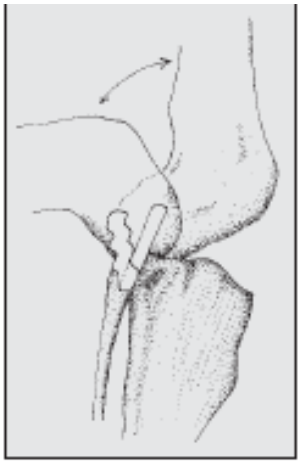

När knäleden böjs slappnar det yttre sidolegamentet och leden får minskad stabilitet i sidled

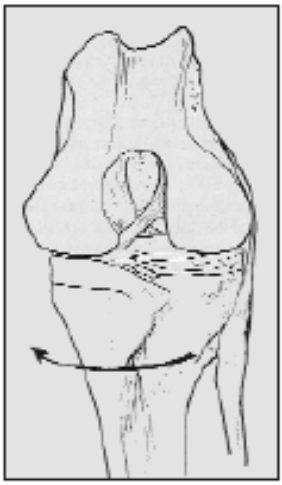

När knäleden böjs roterar skenbenet inåt

Fysiologi och biomekanik

Vid böjning och sträckning av knäleden sker en komplicerad samverkan mellan de olika anatomiska strukturerna. I sträckt läge spänns lårmuskulaturen, knäskålen dras uppåt och via patellarligamentet dras underbenet framåt och knäet sträcks. Sidoligamenten är spända och större delen av både främre och bakre korsbanden är spända.

Vid böjning av knäleden sker en avslappning av sträckmusklerna och en aktivering av böjarna. Det yttre sidoligamentet slappas och det sker en inåtrotation av skenbenet. Samtidigt tvinnas korsbanden runt varandra. I detta läge är delar av både främre och bakre korsbanden slappa.

Vid sträckning av knäleden sker förloppet naturligtvis i motsatt ordning – sträckmuskler aktiveras, böjare slappas, skenbenet roteras utåt, korsbanden tvinnas upp och yttre sidoligamentet sträcks. Ovanstående biomekaniska förlopp har stor betydelse för uppkomsten av korsbands- och meniskskador.

Korsbandsskador hos hund

Hos hundar är det vanligt med skador på framför allt det främre korsbandet. Skadan kan vara rent traumatisk och drabba ett från början friskt korsband som belastas för mycket vid ett tillfälle. Vid en kraftig inåtrotation av skenbenet med knäleden i 20-50 graders vinkel är stabiliteten dålig i ledens yttre del på grund av det slappa sidoligamentet. Övertänjning av det främre korsbandet kan då leda till att korsbandet slits av. Oftast är dock grundorsaken en nedbrytande (degenerativ) ledsjukdom som uppkommer på grund av förslitningsskador när leden inte är riktigt stabil, ledvinklarna är för dåligt utvecklade eller en kärlskada har uppkommit i korsbandet. I leden uppstår en kronisk inflammation som försvagar korsbandet så att det till slut brister. Korsbandet kan gå av helt eller delvis. Ofta förekommer skador på meniskerna i samband med korsbandsskador. Detta orsakas av tryck från lårbenet på meniskerna kombinerat med rotation av skenbenet. Oftast är det den inre (mediala) menisken som är drabbad vilket beror på att den är mer orörlig jämfört med den yttre. Skadorna på menisken kan ha varierande utseende.

Behandling

Många olika behandlingsmetoder har använts vid korsbandsskador. Vanligast är operationstekniker där leden först öppnas och skadade delar av korsband och menisker avlägsnas. Därefter görs en rekonstruktion av det skadade korsbandet. Ofta gör man ett ”konstgjort” ledband av syntetmaterial som ligger utanför ledkapseln men i samma riktning som korsbandet. Resultatet blir ofta bra, men ibland blir ledens stabilitet inte tillfredsställande och det kan även bli problem med funktionen. Dessutom får man alltid en successiv ökning av artros i leden som kan ge senare problem. Därför har en helt ny behandlingsprincip nu börjat tillämpas, en så kallad Tibia Plateau Leveling Osteotomy, TPLO.

Bakgrunden till TPLO

Skenbenets övre ledyta är hos hundar inte vinkelrät mot benets längdaxel, utan har en ganska kraftig vinkling bakåt. Det innebär att

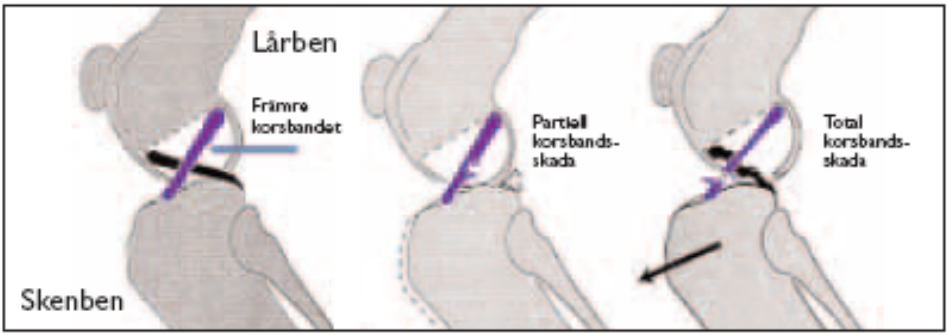

Från vänster ses först intakta korsband. Därefter följer en illustration av en offullständig skada samt en illustration av en korsbandsskada då ett korsband brister helt och hållet. Skenbenet förskjuts då framåt.

det uppstår en ”nedförsbacke” som gör att lårbenets ledrullar vid varje steg tenderar att glida bakåt på skenbenets ledyta. Detta gör att det främre korsbandet belastas. Det anses att denna konstruktion av leden orsakar mekaniska påfrestningar som leder till att operationer som går ut på att reparera eller ersätta korsbandet inte alltid fungerar tillräckligt bra.

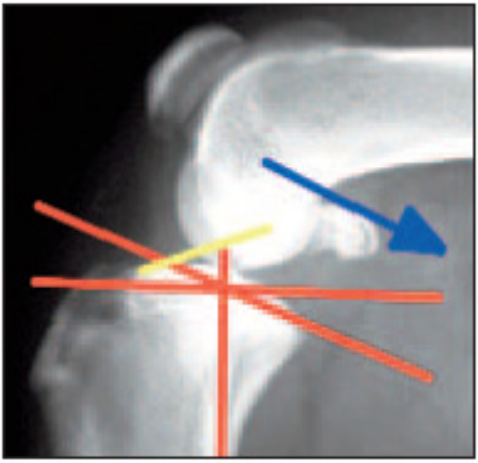

Skenbenets ledyta är vinklat bakåt (sluttande linje), vilket gör att lårbenets ledrullar glider bakåt (pil). TPLO-operationen ”tar bort” nedförsbacken i leden och minskar påfrestningen på korsbandet (gul linje)

TPLO-metoden går ut på att man istället gör om geometrin i leden så att ”nedförsbacken” på skenbenets ledyta tas bort. Man ersätter inte det skadade ledbandet, utan man kan säga att man istället tar bort den viktigaste orsaken till att det behövs ett främre korsband.

Utförande

Först görs antingen en artroskopi, det vill säga en ”titthålsoperation”, eller en kirurgisk öppning av knäleden. Korsband och menisker kan undersökas i detalj, och skadade delar avlägsnas. Så mycket som möjligt av

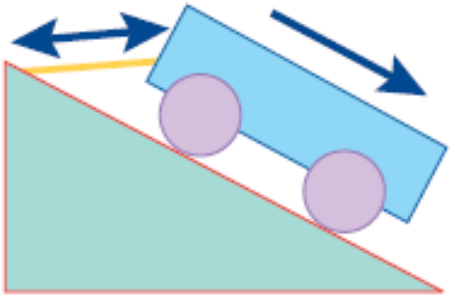

Illustrationen visar hur ledytans batåkvinkling ger en belastning av det främre korsbandet

meniskerna lämnas kvar eftersom de har en viktig funktion. Fördelen med att göra denna del av operationen med artroskopi istället för att hela leden öppnas är flera. Dels ger artroskopin en bättre och mer detaljerad insyn i leden, dels blir operationen mycket mindre påfrestande för leden, vilket är viktigt för att undvika ytterligare inflammation och benpålagringar.

Därefter görs själva TPLO-operationen. Det är ett avancerat ingrepp som kräver specialinstrument och stor precision i utförandet.

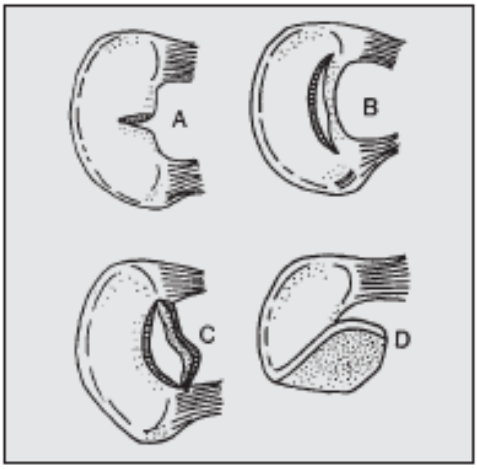

Bilden visar olika vanliga meniskskador. A: tvärgående reva B: Längsgående slits C: bucket handle D: Vikt bakre meniskpol

Först mäts vinkeln på skenbenets ledyta. Övre delen av skenbenet friläggs. En så kallad gig fästs i benet för att medge en kontrollerad rotation. Ett sågsnitt läggs i benet med ett halvrunt sågblad. Därefter roteras ledytan och fästs med en speciell metallplatta och skruvar. Denna del av operationen görs alltså utanför själva knäleden.

Efter operationen får hunden en kylmanschett runt leden i perioder för att förebygga svullnad. Den smärtlindrande behandling som påbörjats redan före operationen fortsätter. Ofta får hunden komma hem efter två till tre dygn. Efter cirka fyra veckor görs ett första återbesök hos en ortoped. I samband med detta tas en röntgenbild för kontroll av läkningen. Efter detta besök är det vanligen dags att börja en mer aktiv rehabilitering för att bygga upp muskulaturen och återfå full rörlighet i benet.

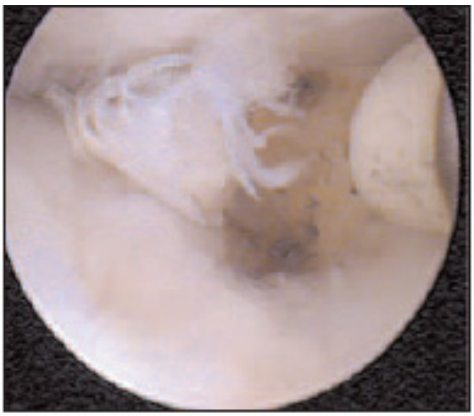

Artroskoppibild som visar ett trasigt främre korsband.

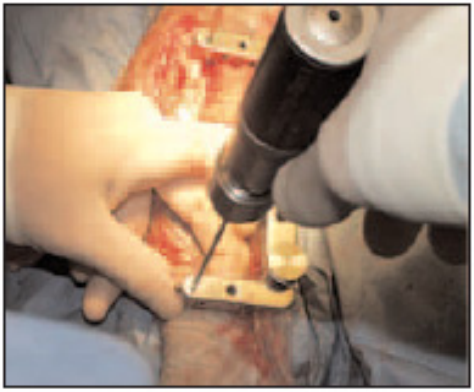

TPLO-operationer genomförs idag på ett mindre antal svenska veterinärkliniker

Resultat

TPLO-metoden har använts på ett mycket stort antal patienter i USA och Europa. Erfarenheterna har visat att resultaten genomgående är mycket goda, bättre än efter tidigare använda metoder. Många ortopeder runt om i världen har från början varit tveksamma, men när man börjat utföra TPLO och sett hur mycket bättre patienterna fungerar har de flesta övergått till metoden. Hunden kommer fortare igång med att använda benet fullt ut, vilket bidrar till att minska muskelförtvining och stelhet. En av de viktigaste fördelarna är att man efter en TPLO-operation oftast inte ser någon ytterligare artrosutveckling i leden. Metoden har även gett mycket goda resultat på arbetande hundar. Komplikationer förekommer, men i mindre utsträckning än med andra metoder. Metoden utförs nu på ett par djursjukhus och kliniker i landet.

Ole Frykman

Referenser kan på begäran erhållas från författaren.

Leg vet OLE FRYKMAN är överveterinär vid Regiondjursjukhuset Strömsholm och Herrgårdskliniken Aneby.

Artikeln är hämtad från Doggy rapport nr 4/04.

Hälleforsaren en jakt/levnadskonstnär

Denna historia började för vår del i mitten av 70-talet. Hos oss bodde då redan en gråhundshanne vid namn Roy.

Vi såg en dag på våran gata en ”konstig” typ av hund av hund. Här måste kollas vad detta var för en egendomlig varelse som till färgen var gulröd. Av ägaren fick vi då veta att detta var en Hälleforshund och var uppfödd i Gulsele. Hunden var dels en fantastisk trevlig hund att ha i familjen men även en duktig jakthund på storvilt enligt ägaren.

Då vi var jägare sedan många år tillbaka med ett stort jaktintresse så måste denna hund kollas upp. Vi tog kontakt med ”Herr Gulin” i Gulsele och fick veta att valpar fanns, men tyvärr var vi inte nog representativa att få köpa en Hälleforsare. Han menade att vi hade för gott om älg i Lycksele-området så hunden skulle inte få jaga tillräckligt mycket. Nåja tiden gick och en hundkompis hade vi ju ändå tänkt skaffa till våran gråhund, så vi fick tag i en gråhundsvalp.

Efter ca 5 månader efter första kontakten med Gulsele fick vi tel från Jonas Gulin. Han hade under tiden haft ”spaning” på oss, vilka vi var och var vi jagade, så vi blev godkända valpköpare. Nu skulle det plötsligt bli tre hundar i hundgården. Men ok, den här chansen fick vi inte missa.

Vi bestämde oss och en resa blev av till Gulsele för att välja valp. Detta var i april månad. Vi kom till byn och ett stort vitt stenhus. Inne i huset möttes vi av en äldre, för oss, bestämd herre. Han berättade om sina hundar och Hälleforsrasens egenskaper. Vad vi skulle tänka på när vi valde valp. Han sa: hunden skall ha ett stort ”rövhål” då blir han en bra jakthund.

Vi valde en hanhund med denna bakdel. Han var 3 månader gammal och fick namnet Bonzo. Vi fick även ett garantibevis på valpen som innebar att: skulle inte hunden skälla älg före 2 års ålder skulle en ny valp erhållas. Första hösten av jakt blev ingen älg skjuten efter honom. Han var inte mentalt mogen för sin uppgift. Fortsatt träning och andra höstens första dag sköts en 15-taggare efter ett fint älgarbete. Sedan fälldes älgar efter honom under årens lopp. Denna hund var ett mycket bra råämne till jakthund. Vid 5 års ålder under höstens jakt kom en tragisk händelse för oss. Han svalde en tallkotte som fastnade i tarmen som svällde upp. Djursjukhuset kunde inte rädda hunden, han dog. Det blev en sorg och stor saknad efter honom. Vi hade sett vilken fantastisk hundras detta var så vi bestämde oss för att få tag i en ny valp.

Under åren som gått har vi fram till dags dato haft fem stycken av denna ras, trevliga och duktiga jakthundar.

Nu till de två som bor hos oss idag. Vi börjar med den äldre som är 13 år och heter Cakko. En fantastisk jakthund, men har varit olycksförföljd. Vid tre månaders ålder åt han 23 stycken stenar så vi fick uppsöka djursjukhuset för operation. Första älgen sköts efter honom vid 9 månaders ålder och sedan har många älgar fällts. Vid 3 års ålder blev han slagen i huvudet av en rasande älgko. Transport till djursjukhuset för operation. Veterinären sa, endera får ni tillbaka en jakthund eller blir han en gårdshund. Men Cakko hade inte tänkt att bli en gårdshund, hans jaktinstinkt tog överhand. Hans planerade bana spikade rakt uppåt. En episod som kunnat sluta med tragedi var en dag under jakt då vi släppt honom under morgonen på två älgar

som han ställde. Tjuren fälldes men älgkon tog han efter och skällde henne. Efter ca 8 timmar, då hon till slut ledsnade på sitt sällskap och hoppade i sjön för att simma över till andra sidan, en sträcka på 400 meter tätt följd av Cakko. Till saken hör att vädret var inte det bästa, snöblandat regn, mörkt och kraftig blåst. Vi tappade bort hunden ur pejlingen den natten. Trodde att han hade drunknat. På förmiddagen följande dag var han fortfarande borta och ingen vi träffade hade sett honom. Men med p4:ans hjälp och efterlysning fick vi veta att en bilförare sett en gul hund med pejl i sällskap med en älg kvällen innan. Detta var ca 4 mil från den plats där vi hade pejlat honom senast. Vi begav oss i riktning där han sågs senast, men fick då veta att någon sett honom ytterligare 2 mil bort och försökt locka in honom utan resultat.

Så småningom fick vi in honom på pejlen och fick syn på honom på en sträcka av en livligt trafikerad väg. Väl framme hos hunden var han tveksam över vilka vi var, men snabbt kände han igen vårat rop på honom. Han vilade i 3 dagar utan att lämna sin sovplats.

Efter denna färd fick han stor respekt för vatten och vägar. Med hans enorma vilja och jaktlust har vi fällt många älgar. Senast denna höst har han visat sig vara en gambler då vi har fällt älg efter honom.

Målsättningen har varit att få en avkomma efter honom, men tyvärr fick han tumör i pungen, det gjorde att det fanns inte tillräckligt med material för en parning. Han är ingen skönhet exteriört pga av slaget mot huvudet, men en duktig jakthund och har därmed fått titeln jaktchampion.

Vi ställde oss i kö för att en ny valp. Fick vänta på vår tur ett antal år. Erbjudandet kom från Jörgen Markusson i Lit. Vi ville ha en hane som fick namnet Elit, född i mars 05. En valp som vi ansåg ganska snart vara harmonisk och väldigt lydig.

Vid 5 månaders ålder kom han i kontakt med björn för första gången. Vid 8 månaders ålder fälldes hans första älg och 14 dagar senare älg nummer två. Inför höstens älgjakt har ett flertal älgar fällts för honom. Sista lovliga dagen på björn visste vi om att det fanns

Bild på Cakko, på bilden är han 10 år gammal

björn i området. Passkyttar placerades ut på väl valda ställen. Elit fick lotten att gå på en ytterkant, fick gå i koppel en bra bit för att inte gå tillbaka där han utgick från för där fanns färska spår av älg. Efter ca 20 minuters släpptes han det. Det dröjde inte länge förrän en passkytt hörde skall. Pejlen kollades som utgav ojämnt skall. Så småningom gjordes ansmygningen på skallet som då var fast. Hunden observerades vid flera tillfällen men inget bra skottillfälle gavs på björnen. Skallet gick undan ner mot en väg och in mot en granskog. En ansmygning var svår, så småningom tystnade skallet och björnen kom rusande snett genom ett contortabestånd mot en väg där jag befann mig. (Jan) Skott avlossades men björnen reagerade ej. Den sprang ner i ett dike, jag försökte med ytterligare skott, men ingen träff.

Det bästa med denna händelse var att Elit kunde bevisa att han skällde och kunde ställa björn. Björnen överlevde och blir ett år äldre, Elit och vi blir en erfarenhet rikare till nästa år.

Elit på utställning i Östersund

Elit har hunnit visa upp sig på ett antal utställningar med gott resultat. Samt även gått jaktprov och fått sin första 1:a. Vi ser fram emot fina jakthöstar med denna hund. Kontentan av denna berättelse som skulle kunna bli mycket längre är att Hälleforsaren är en trevlig, lättsam, lydig och duktig familje/jaktkamrat.

Vid val av valp har vi lärt oss att ta efter ”Lex Jonas Gulin”.

Med vänliga jakthälsningar från

Detta är inte lika roligt som jakten, mendet är bäst att man springer med husse runt ringen!

Kerstin och Jan Boman i Lycksele

Glädjeämnen och sorgeämnen med att äga älghund!

Nimrod vår förra hund hann inte fylla tre år innan vi bestämde oss för att förkorta hans lidanden.

När jag äntligen fått en hund som passade mig som handen i handsken när det gällde kamplust och arbetsvillighet så visade det sig efter ca 1,5 år att han led av något som jag inte hade hört talas om tidigare, nämligen ”Patellaluxation luxation” (se artikel nedan från tidningen Doggy).

Som en del kanske kommer ihåg så skrev jag en kort berättelse om Nimrods första älg för något år sedan. Nimrod var då 10 månader när jag lyckade skjuta en udda tjugofyrataggare för honom på ståndskall se bild, fjorton dagar senare fick jag skjuta en kviga på gångstånd och senare på hösten sköt en jaktkamrat en liten tjur på gångstånd.

Jag såg naturligtvis med spänning fram emot nästa höst, då Nimrod åldersmässigt skulle vara helt rätt.

Under vintern körde jag en hel del drag med Nimrod eftersom han älskade att arbeta. Varje måndag och ibland på onsdagar kopplade jag honom tillsammans med pointertiken Nova och tävlade i motionsklassen på el-ljusspåret inte långt hemifrån. Att köra drag med en arbetsvillig hund är en upplevelse för både hund och skidåkare, något som fler borde prova på.

När augusti kom och man kunde börja släppa för löshundsträning var vi ute rätt mycket i skog och mark. Nimrod var borta länge och mycket men inga ståndskall hördes vilket förvånade mig, några skall borde ha hörts i alla fall. Misstankar om att något inte stod rätt till

Nimrods första älg efter 40 min ståndskall. Här var jag fortfarande full av förhoppning!

Bild från en fjällvandring i närheten av Storlien. Nimrod älskade att arbeta, skidåkning och fjällturer uppskattades när han inte fick vara lös i skogen

började ta form och veterinärbesök på veterinärbesök följdes för bl.a. noskvalster-behandling och sedan en penicillinkur utan några resultatförbättringar.

Första släppet efter penicillinkuren fick jag hör ett grovt och tätt ståndskall inifrån en tät grov granskog. –Äntligen, tänkte jag och smög på. Tyvärr visade sig föremålet för det

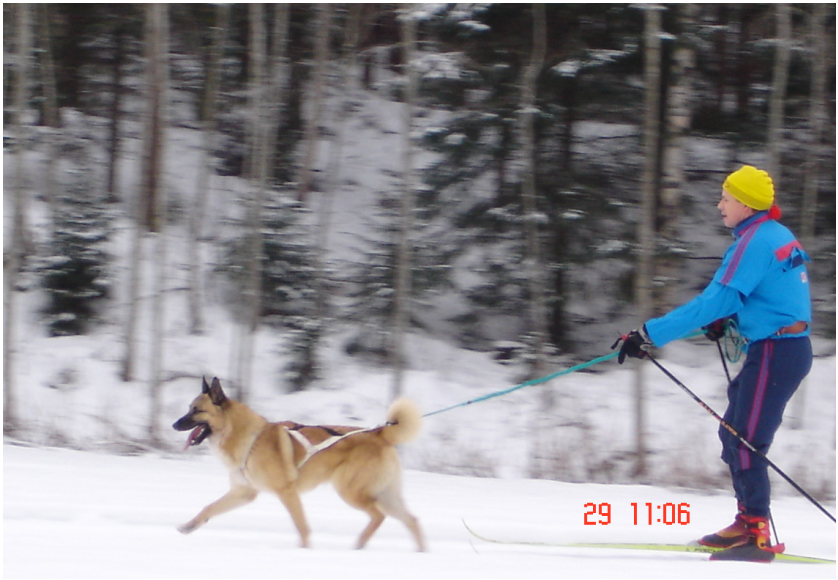

Fin tur i perfekt vinterväder

len kunde dras ur sitt läge och ”Patellaluxation luxation” konstaterades. Jag som inte hört ordet tidigare blir snabbt medveten om vilka konsekvenser det medfört för Nimrod.

Se artikeln nedan: Saxat från tidningen Doggy 2/05.

fina ståndskallet vara en grävling. När Nimrod upptäckte mig flög han på grävlingen, då såg jag att ena bakbenet pekade rakt ut. Min första tanke var att Nimrod hade blivit biten i benet och slagsmålet fortsatte tills både grävling och hund låg avsvimmade sida vid sida. Eftersom jag befarade att Nimrod skulle ge sig på grävlingen igen sköt jag den för att få ett slut på striden och kunna kontrollera Nimrods ben. Nimrod vaknade till och jag undersökte bakbenen på honom utan att hitta några som helst fel, Nimrod haltade inte ens.

Hösten fortsatte utan några som helst framgångar i älgskogen och jag förstod inte vad det kunde bero på. Efter första snön lite senare på hösten såg jag en från bostaden en älgko med kalv vid hyggeskanten. Jag bestämde mig för att släppa hunden för att få se hur han betedde sig. Nimrod travade iväg till älgarna och skällde några enstaka skall för att därefter hoppa därifrån på tre ben, ena bakbenet pekade rakt bakåt precis som vid slagsmålet med grävlingen. Dagen efter beställer jag tid hos veterinären och vi får komma efter någon dag. Under undersökningen säger veterinären att Nimrod har dåliga knän. För att kunna göra en bättre undersökning sövs Nimrod. Normalt skall knäskålen ligga i knäleden men det visade sig att ena knäskå-

Vi valde att inte operera eftersom båda knälederna var i dåligt skick och egen efterforskning pekade på en sämre prognos för stora hundar som dessutom skulle fungera i jakt. Så det var inte mycket annat att fundera på än att se sig om efter en ny hälleforshundvalp. Vår X-ita föddes 2006-03-29 i Norge och kom till oss under försommaren. Nimrod var förstås glad åt sällskapet och de båda hundarna kom bra överens även om X-ita mestadels fick vara lös under sommaren, då hon jagade sork och strosade omkring i en bekymmerslös tillvaro.

X-ita började tidigt under sommaren att från gårdsplanen skälla på älgar som rörde sig i skogskanten. Allteftersom sommaren fortskred blev hon allt modigare och i början av september vågade hon sig nästan ända fram. En tidig morgon i oktober gnydde hon vid 05:30 och ville ut. Jag släppte ut henne och lade mig igen för att vid 6:15 gå ut för att hämta tidningen. Då jag öppnade dörren hördes skall från skogen och detta fick mig genast på andra tankar. Det blev ett snabbt ombyte till jaktkläder och en ansmygning ut i skogen för att se vad det var hon skällde på. Efter ett tag hittades ett lämpligt ställe att spana från ca 150 m från där X-ita skallade. Efter ca en halvtimmes väntan började jag funderade på om det bara var en grävling men

X-itas första älg och ett nytt hopp börjar spira!

just då kom en liten tjur sakta gående från skogsdungen. Ett välriktat skott och älgen gick i backen. Jag har som princip att det skall vara ett minimum av skottlossning när de första älgarna skjuts för mina älghundar, om möjligt endast ett skott, eftersom jag sällan skottränar hundarna. Känns inte skottläget bra så avstår jag hellre från att skjuta.

X-ita är ännu för ung att jaga i ordinarie jaktlaget så jag kommer att jaga ensam med henne detta första år. För två veckor sedan började hon att löpa och i samband med detta blev Nimrod så ivrig att båda bakbenen låste sig och det syntes att det var mycket smärtsamt för honom så vi fattade det tunga beslutet att avsluta hans lidande och ta bort honom. Tyvärr medförde hans Patellaluxation luxation att han inte ens klarade av att fungera som sällskapshund. Vilket var tråkigt för en övrigt så fin hund med massor av goda egenskaper.

Det är bara att konstatera att vi arbetar med ett levande material och ibland så spelar naturen oss ett spratt i form av defekter. Defekter som innebär att hunden inte går att använda till jakt eller ens sällskap. För min del innebär detta att jag under två höstar inte haft någon fungerande älghund att jaga med, trots seriöst avelsarbete.

Mer oförståeligt är det när uppfödare ägnar sig åt oseriös avel vilket tyvärr även existerar inom Hälleforshundrasen. I vinter fick vi från en hälleforshundsägare kännedom om vars hund drabbats av gråstarr. Vid efterforskning visade det sig att parningen skett utan att avelsrådet blivit kontaktat och ytterligare efterforskning visade att man parat två gånger med samma kombination i tät följd. Resultat blev valpar med grå starr ur båda kullarna.

Jag känner för de valpköpare som hamnat i den sorgesamma och onödiga situationen. Åtminstone ett av fallen hade kunnat undvi-

kas om man inte använt samma kombination samt väntat med ytterligare parning något år för att följa upp resultatet av den första kullen. Förmodligen hade båda fallen kunnat undvikas eftersom i detta fall hade inte avelsrådet rekommenderat någon parning

Att hunden är frisk och sund är en grundförutsättning för att hunden skall kunna fungera som älghund, därför blir man glad av såna exempel på hundar som fungerar långt upp i åldern. Som när Christer Ryckerts, Järbo skickade en bild på sin 12 åriga hund Dackes sista älg, som han själv uttryckte det. En varm dag släpptes Dacke mest för att han skulle få rasta av sig. Men det vill inte Dacke utan fick ett upptag på en ko med kalv som efter ett tags ståndskall övergick till ett gångstånd och efter någon km kom de förbi en passkytt som kunde fälla kalven, Dacke fortsatte med kon. Efter nån timme kunde Christer pejla in Dacke som låg under en gran och flämtade eftersom det var mycket varmt denna dag. Dacke hade gett allt, sådant värmer och ger jägaren och ägaren minnen livet ut.

Jan-Erik

Stolt Christer Ryckerts tillsammans med sin Dacke som gett honom många fina minnen.

Efterlysning

Vi efterlyser bilder av era hundar, dessa bilder vill vi kunna nyttja i tidningen eller på webben. Helst vill vi ha bilder från ”vanliga” händelser i hundens liv. Ute i skogen, i hemmet, ute på promenad eller i jaktsituationer. De bilder ni tycker om men som kanske inte är så speciella. Helst inga utställningsbilder utan mer naturliga bilder. Skicka dessa till mig med en liten tillhörande bildtext:

marit.truuts@halleforshunden.org

Knäledsproblem hos hund, del 2

Patellaluxation

Knäledens anatomi och biomekanik' är komplicerad. En översiktlig beskrivning av knäleden publicerades i en artikel i Doggy Rapport nr 4/04. Här följer veterinär OLE FRYKMANS beskrivning av de anatomiska strukturer som är av betydelse i samband med patellaluxation (rubbning av knäskålen).

I knäskålen ligger normalt i, och stabiliseras av, knäledsfåran (interkondylärfåran) som omges av två benåsar (kondylerna). Uppåt fäster knäskålen i stora lårmuskeins (quadriceps) sena. Denna sena förmedlar dragningen från lårmuskeln via knäskålen till skenbenet. Nedåt fäster knäskålen i knäskålsligamentet (patellarligamentet) som förbinder knäskålen med främre kanten på skenbenet (crista tibia). Stabilisering i sidled uppnås via de ligament (femoropatellarligament) som går från knäskålen till lårbenets bakkant både på insidan och på utsidan av leden (Figur 1).

Som framgår av den anatomiska beskrivningen förmedlas kraften från lårmuskeln via knäskålen till patellarligamentet och vidare till skenbenet. Skenbenet dras därmed framåt, det vill säga knät rätas ut. Under denna rörelse är knäskålen ur stabilitetssynpunkt helt beroende av de omgivande strukturerna (muskler och ligament) och att benaxeln är rak, det vill säga att kraftriktningen från lårmuskeln är rak hela vägen till skenbenet. Vid normala förhållanden uppstår en kraft som pressar in knäskålen mot knäledsfåran. Denna kraft bidrar till stabiliteten i knäleden (Figur 2 och 3).

När man talar om benaxeln så utgår man från en fix punkt i anslutning till lårbenshalsen, det vill säga höftleden. Man låter därefter linjen passera knäskålen, vidare genom sken-

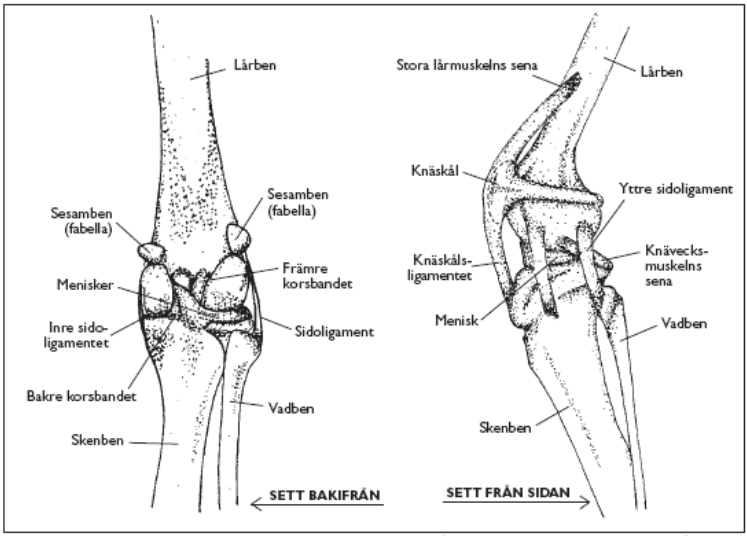

Figur 1. Knäledens uppbyggnad sedd bakifrån (till vänster) och från sidan (till höger). Illustration: Lisbeth Karlsson.

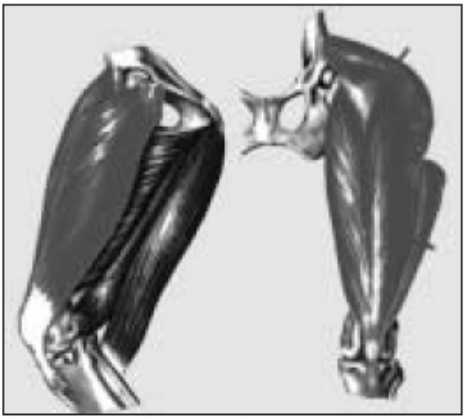

Figur 2. Quadriceps, den stora lårbensmuskeln, knästräckarmuskeln. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

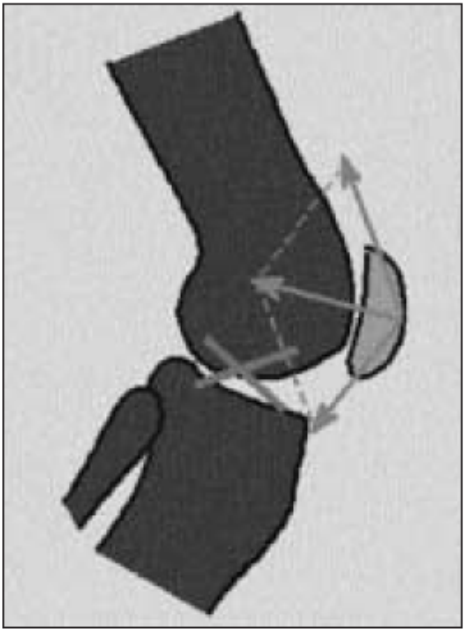

Figur 3. Normalt pressas patella (knäskålen) in mot knäledsfåran och bidrar till knäledens stabilitet. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

benet och hasleden för att slutligen avslutas centralt i tassen. Avsteg eller felaktigheter i denna benaxel innebär att kraftens riktning ändras och att defekter kan uppstå (Figur 4).

Patofysiologi* * vid patellaluxation

Utvecklingen av patellaluxation betraktas som ett så kallat multifaktoriellt problem, det vill säga det är många samverkande faktorer som leder fram till tillståndet. Frågan om problemet är ärftligt uppkommer ständigt. Hunden föds vanligtvis med normala knäskålar och problemet är alltså inte medfött. Däremot betraktar vi det som en utvecklings- eller tillväxtstörning där anatomin förändras på ett sätt som leder fram till luxation. Eftersom den anatomiska utformningen styrs av det gene-

Figur 4. Benaxeln utgår från höftieden. Linjen passerar knäskålen och skenbenet genom hasleden och avslutas i tassen. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

tiska arvet, måste man betrakta patellaluxation som en ärftlig defekt. Dock finns det inga entydiga, vetenskapliga genetiska studier som bekräftar detta. Det finns flera teorier och man misstänker att flera gener är involverade. Frekvensen av patellaluxation varierar mellan raserna och även inom samma ras och linje, vilket skulle tala för en genetisk bakgrund.

Naturligtvis kan yttre trauma (skadlig påverkan) ge skador som resulterar i luxanon, men det ligger utanför det område som behandlas i denna artikel.

Den primära förändringen vid utveckling av patellaluxation sker anmärkningsvärt nog i höftieden. En förändring av vinkeln mellan lårbenet och lårbenshalsen leder till att dragriktningen för den stora lårmuskeln förändras. Denna förändrade dragriktning kan riktas mot knäledens insida eller utsida. Patella tvingas därmed utåt eller inåt (Figur 5 och 6).

Sekundära förändringar uppkommer tidigt om luxationen uppstår hos den växande individen. En normal rörelse och ledfunktion är

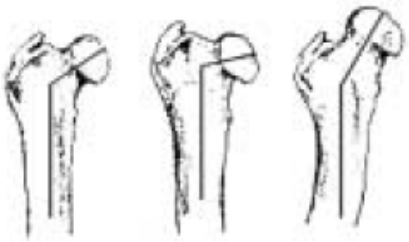

Figur 5. Om vinkeln mellan lårbenet och lårbenshalsen ändras, ändras också dragriktningen för stora lårbensmuskeln. Till vänster ses en normal höftledsvinkel. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

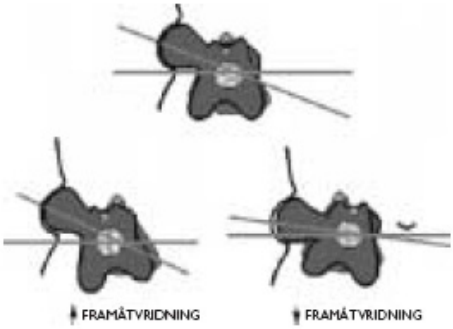

Figur 6. Patofysiologi patellaluxation.G rund- orsaken till patellaluxation ligger i höftleden, där vinkeln mellan lårben och lårbenshals förändras. Overst en normal höftled.Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

nödvändig för att leden skall utvecklas normalt och för att näringsämnen ska tillföras brosket. Om patella pa grund av felaktig dragning belastar brosket och leden asymmetriskt (ojämnt), kan den fortsatta tillväxten och utvecklingen av knäleden påverkas negativt och leden blir missbildad och defekt. Förändringarna sker både på patella och på knäledsfåran med dess ledåsar. De senare kan slitas ned helt eller deformeras. Om processen får fortgå, kan defekterna bli så omfattande att en rekonstruktion inte längre är möjlig.

Hos den växande individen är tillväxtzonerna öppna och aktiva. En onormalt ökad belastning på en öppen tillväxtzon minskar tillväxthastigheten och en minskad belastning ökar hastigheten. Detta betyder att om dragriktningen hos lårmuskeln förändras skapas en asymmetrisk (ojämn), högre belastning på ena sidan av knäleden, vilket ger en minskad tillväxthastighet i området och därmed en sned ledyta. Dessutom sker en dragning i underbenets tillväxtzon via

knäskålsligamentet, där kraftriktningen är vinkelrät mot zonen. Detta ger en rotation av nedre delen av lårbenet samt av skenbenet.

Vid patellaluxation hos den färdigvuxna individen sker mestadels rent mekaniska skador. Ledbrosket påverkas negativt av den asymmetriska (ojämna) belastningen och en skada uppkommer. Skadan kan i en förlängning innebära att brosket slipas ner till underliggande ben. En inflammatorisk reaktion uppstår och en brosknedbrytande process inleds, en så kallad degeneration, vilket leder till artros i leden.

Medial patellaluxation

Vid medial patellaluxation (knäskålsrubbning inåt) är lårmuskelns kraft riktad mot insidan av knäleden. Det leder till en ökad belastning på den inre delen av tillväxtzonen i nedre larbenet och en minskad belastning på den yttre. Resultatet blir en vinkelbildning i benaxeln med knäleden riktad utåt och en rotation av nedre delen av lårbenet utåt. Dessutom sker en underutveckling av den inre ledskålen (mediala kondylen).

Konsekvensen för sken benet blir att dragningen i knäledsligamentet roterar benet inåt. Som en följd av detta böjs benaxeln, vilket ger en asymmetrisk (ojämn) belastning på tillväxtzonen i skenbenet. Tassen kommer därför att roteras inåt. Hunden blir följaktligen mer och mer hjulbent (Figur 7).

När defekten utvecklas tidigt kan knäledsfåran bli alltför grund vilket ökar instabiliteten i leden. Parallellt sker en underutveckling av ledbrosket (Figur 8 och 9).

Utvecklingen av sekundära förändringar och hur allvarliga dessa blir, är beroende av hur gammal hunden var när symtom började uppträda och hur länge problemet funnits. Ytterligare ett problem kan uppkomma eftersom knäskålens stabiliserande funktion för knä-

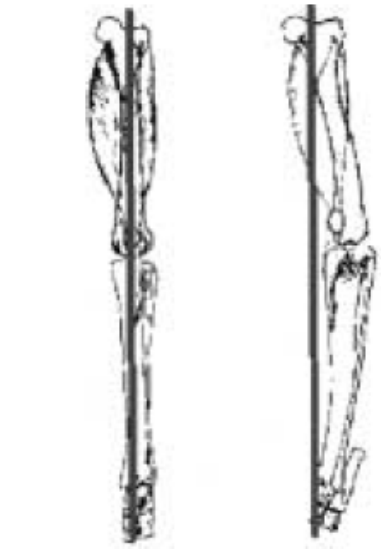

Figur 7. Avvikelse från benaxeln där knäskålen vrids mot knäets insida. Till vänster ses en normal benaxel. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

Figur 8. Patellaluxation. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

Figur 9. Röntgenbild av patellaluxation. Illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

Figur 10. Röntgenbild av patellaluxation

leden minskar vid luxation. Den ökade belastningen på det främre korsbandet kan orsaka korsbandsskador (Figur 10 och 11).

Lateral patellaluxation

Vid lateral patellaluxation (knäskålsluxation mot knäets utsida) sker i princip det motsatta mot medial luxation. Förändring i höftleden leder till en vinkling inåt av knäleden och en dragriktning av lårmuskeln som ligger på knäledens utsida. De sekundära förändringarna och störningarna i tillväxten motsvarar de som beskrivits för medial luxation, men i detta fall spegelvänt (Figur 12).

Figur 11. Röntgenbild av patellaluxation illustration: Regiondjursjukhuset Strömsholm.

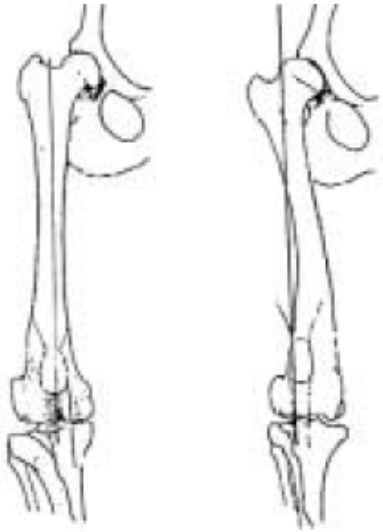

Figur 12. Avvikelser från benaxeln där knäskålen vrids mot knäets utsida. Till vänster ses en normal benaxel.

Bild 13
Undersökning av patellaluxation

Figur 15
Röntgenbild av kirurgiskt korrigerad patellaluxation

Diagnostik

1 de flesta fall kan diagnosen ställas da man undersöker knäledens stabilitet (genom palpation). Diagnosen bör fastställas så tidigt som möjligt för att undvika följdproblem.

Knäledsluxation graderas enligt en skala från grad 0 (normal knäled) till grad 4 (permanent rubbad knäskål). Nivåerna däremellan graderas beroende på om knäskålen kan rubbas respektive återgå i läge spontant. Värdering av sekundära defekter och deformiteter sker också i denna gradering.

SKK har infört en tre-gradig skala som ligger till grund för intygsskrivning avseende patellastatus (Figur 13).

Röntgenundersökning är av värde i samband med diagnostik, eftersom förändringar av benaxeln och rotationer respektive avvikelser i ben och leder kan mätas. Dessutom kan sekundära förändringar (artrosförändringar) påvisas. Röntgenundersökning ger besked om vilka behandlingsmöjligheter som finns.

Behandling

Behandling bör utföras så snart diagnosen är ställd. Vanligtvis är kirurgisk behandling nödvändig.

Målsättningen ska vara att så tidigt som möjligt korrigera dragriktningen i lårmuskeln och därmed normalisera de krafter som verkar på knäleden. Detta minskar utvecklingen av deformiteter i ben och leder samt möjliggör en normal utveckling av leden. Det förtjänar att påpekas att sjukdomen är progressiv (tilltagande) och att grava handikapp och funktionsbortfall kan ske för framtiden om problemet förblir obehandlat.

Ur kirurgisk synvinkel måste lårmuskelns (sträckarmuskeln) kraftriktning justeras och tillåta en normal knäledsfunktion och framför allt en normal knäskålsfunktion. 1 fall av grad 1 till 2 kan ofta en rekonstruktion av mjukdelsvävnad vara tillräcklig, eventuellt i samband med någon typ av stabiliserande konstgjort implantat. Hos fall med grad 3 eller 4 räcker detta oftast inte utan en mera omfattande benrekonstruktion måste ske, ibland med ändring av ligamentfäste eller korrige-

ring av benaxlar. 1 annat fall kommer återfall att ske beroende på att vinklarna fortfarande är felaktiga (Figur 14).

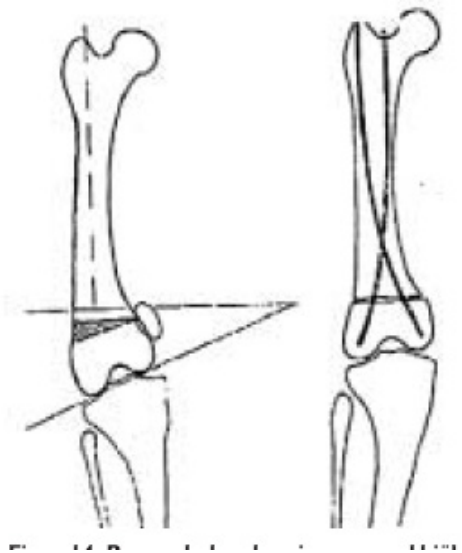

Figur 14 Benaxeln kan korrigeras med hjälp av ett kirugiskt ingrepp, en korrektionsosteotomi, där ledens vinkel ändras.

Hos unga individer kan det bli nödvändigt med två operationer, eftersom en slutlig korrektion under vissa omständigheter inte kan göras hos en hund med öppna och aktiva tillväxtzoner utan fara för att skada desamma.

Vården efter operation är en kombination av aktiv och passiv rörelseträning * i avsikt att under kontrollerade former stimulera till en snabb återhämtning och ledfunktion.

Prognos

Prognosen är ytterst varierande och måste bedömas från fall till fall. Generellt har hundar med patellaluxation grad 1 och 2 samt medial luxation med lindrig bendeformitet en relativt god prognos. Laterala luxationer är i regel mera svårbedömda och måste därför ges en mer avvaktande prognos liksom medial luxation av grad 3. Luxationer av grad 4 med kraftig bendeformitet har en dålig prognos för ett aktivt, normalt liv.

För prognosen är det avgörande hur tidigt i hundens liv som diagnos ställs och behandling inleds. Graden av sekundära förändringar i skelett och leder påverkar också i hög grad prognosen.

Tack

Ett varmt tack riktas till chefveterinär Lennart Sjöström, Regiondjursjukhuset Strömsholm, för nyttj ande av bildmaterial.

Ole Frykman

Referenser kan på begärän erhållas från författaren.

Fotnot:

* biomekanik biologisk mekanik

* * patofysiologi = läran om livsfunktionerna under sjukdom.

*** passiv rörelseträning = rörelser som utförs med främmande hjälp utan patientens (den berörda kroppsdelens) egen medverkan.

Veterinär OLE FRYKMAN är överveterinär vid Regiondiursjukhuset Strömsholm samt bedriver egen verksamhet vid Herrgårdskliniken i Aneby.

Artikel från Doggy rapport nr2 2005

Från Kassören

Hej Kepsarna är på ingång så det är bara att beställa de kostar som tidigare 100 kr st. Det finns även tygmärken dekaler och tidigare årgångar av vår medlemstidning.

Skicka pengar på vårt PG 8304878-5 och skriv på talongen vad ni önskar.

Medlemsantalet har ökat med 15 medlemmar från maj månad 06 till dags dato men det finns några som inte har betalt avgiften för 06 och ni kommer inte att vara medlemmar 07 om ni inte rappar på och betalar!

Jag önskar er en:

GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT JAKTÅR

BOSSE

Hundar med humor

Jag har haft hälleforsare sedan 1975, hunden jag nu ska berätta var den tredje och hette Buck född 93 och var en kraftig hund vägde närmare 40 kg matchvikt.

Han började otroligt bra vid 9 mån. ålder, men blev sparkad 2 år senare av (förmodligen ko) efter det föredrog han tjurar. Hans sökturer brukade vara mellan 10 – 20 min. blev dom längre var det upptag att vänta.

Den här gången skulle vi jaga ett område kallat Brännäs, jag skulle börja släppet vid ett ganska tätvuxet granbestånd, Buck drog iväg på sin söktur öch jag började långsamt gå uppför stigen. (Till saken hör även att ett av grannlagen skjutit en Björn och skadskjutit en annan, vi hade också ganska mycket björnspillning på området.) Nåväl klockan började dra ut på tiden Buck hade varit borta i över 20 minuter och jag tog några steg och lyssnade men hörde inget så jag fortsatte, stigen går mellan två bergknallar och på ett ställe passerar man en lodrätt bergvägg på ca 2,5 meter på vänster sida, jag stannade mitt i bergskrevan för att lyssna, (vilket jag inte gör nuförtiden) hörde inget speciellt så jag började gå igen. Då som från ovan kom ett vrål så nackhåren reste sig och innan jag hunnit vända mig hörde jag hur Björnfan landade med en väldig duns ca 1m bakom mig fortfarande vrålande sitt VRAAAOOO (jag hann tänka thats it) när jag kände en våldsam tackling bakifrån mot mitt högra knä, och hur en väldigt uppsluppen och munter Buck passerar.

Själv tror jag inte att jag var riktigt tät då jag vrålade efter honom …gjort ja rätt skull ja skjut dä din dj-la tok-fn…(vilket tyvärr även en av passarna uppfattade)

Jägarhälsningar
JörgenEklund

Hällekryss

Hälle kryss	Stad i Blekinge	Träd	2007	Ledighet	Ej rät	Galax	Silver	Magnesium	Avslår	Här finns Tallin		Buske	Bäckman	Bli äldre
I stora björn												Ovanpå		
Stort rum			Klumpig restbit					Evy Syd Mängd			Inte någonsin	Tjut Titta		
Saknar smälaningen		Gris Bete					Hanteras varsamt						500	
Visa				Tidning Mått			Björn Svavel						Instrument	
Ordlös					Scen Flicka							Sno		
I skyddsväst							Ej vår		Kort nummer			Oden Föda		Tvättmedel
Ria Larsson			Hästdam	Ringmask vimsar					Tjocka Stjärna					
Syre		Tryter Yttrande						Bollklubb		Ängel	Båt			
Saltjon							Gör honung			Ask Väderstreck				
Traditioner Holme					Betyg Räcker		Rör... Före verb							
	50 Smila		9/12					Ila Solgud				Kåre Fruset		
Vindskydd			Okokt			Mås					Ej ut Bäck			Inuti
Udd				Gör barn ibland						Nock			Jod	

Skicka ifyllt kryss, eller kopia, senast 2 månader efter tidningens utgivning till:
Märit Truuts,
Ruskemåla gård 306, 382 91 Nybro

Namn:_____

Adress:_____

_____

Hälle kryss	Har elever i juli	Argon Klocka	A	Gris-fett	Folkdans i Nepal		Dryck	Avses Pojke	Ä	Fiffig	F	I	Spira	Fix idé	M
Premiär i augusti	S	U	R	S	T	R	Ö	M	M	I	N	G	Vodka	A	
Kvalster	O	R	Hursa?	V	A	Kredit Spel på häst	L	Å	N	U Åsna i Puh	U	R	A	N	
1000	M	Iridium	Finns i Island Rysk flod	I	R	A	Stad i Kenya Sn	N	A	I	R	O	B	I	
Nattljus i norr	M	I	D	N	A	T	T	S	S	O	L	Stad i Rumänien	S	Investerat	
Ättling Estradör	A	R	V	I	N	G	E	Betraktade	Socker-art Syre	R	I	B	O	S	
A	R	Stjäls T	I	S	T	9	N	I	O	Är Citroner Flod	G	U	L	A	
Skeppslykta	L	A	N	T	E	R	N	A	I Närke	Å	Sälunge Hed	K	U	T	
Dofta	O	S	A	Stråm E	L	Först	Rad	K	Ö	Pojke Kolväte	M	A	T	S	
5	V	Tidig Tyg	höglig A	R	L	A	3333 Plåga	T	R	E	O	R	Spår	A	
Ö med Valletta	Virrig Prygla	Y	R	helig tjur	A	Diktare	P	O	E	T	Tallinbo	E	S	T	
M	A	L	T	A	Gudom i Toga Oden	L	E	G	B	A	Kisel	S	I	Trivas	
Stå på glänt	G	L	I	P	A	Svavel	S	Radon	R	N	Tämjd 50	T	A	M	
Athenas rustning	A	E	G	I	S	Bland tomtar å...	T	R	O	L	L	Okokt	R	Å	

Lösning

Korsord 06 nr 2

Inga rätta kryss inkom

Adresslapp

B FÖRENINGS BREV

Hälleforshundklubben
Lärkstigen 11, 918 31 Sävar

http://www.halleforshunden.org